

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**

BELEDİYE MECLİSİ, TOPLANTI VE ÇALIŞMASINA İLİŞKİN REHBER

YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**ANKARA
2024**

YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Rehber, mevcut mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Bu Rehber yerelyonetimler.csb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

Her hakkı saklıdır.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	ii
TABLolar	iii
GİRİŞ	1
1. BELEDİYE MECLİSİ	2
1.1 İlk Meclis Toplantısı	3
1.2 Meclis Başkanlık Divanı	4
1.3 Meclis Başkanlık Divanının Oluşumu	5
1.4 Oylama Usulleri.....	5
1.5 Görev Süresi ve Görevlerin Sona Ermesi	6
1.6 Meclis Başkan ve Başkan Vekilliği Çalışma Usulü	6
1.7 İhtisas Komisyonlarının Oluşumu	6
1.8 İhtisas Komisyonlarına Üye Seçimi	7
2. BELEDİYE ENCÜMENİ	9
2.1 Belediye Encümeni ve Sayısı	9
2.2 Encümen Başkanlığı	10
2.3 Encümen Toplantısı ve Günü.....	10
3. DENETİM KOMİSYONU, FAALİYET RAPORU VE KARARLARIN KESİNLEŞMESİ.....	11
3.1 Denetim Komisyonunun Oluşumu ve Çalışma Usulü.....	11
3.1 Faaliyet Raporunun Görüşülmesi	11
3.2 Belediye Meclisi Kararlarının Kesinleşmesi	12
KAYNAKÇA	13

KISALTMALAR

5216 sayılı Kanun	: 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
5393 sayılı Kanun	: 5393 Sayılı Belediye Kanunu
Yönetmelik	: Belediye Meclisi alıřma Yönetmeliği
YSK	: Yüksek Seçim Kurulu

TABLÖLAR

Tablo 1. Belediye Meclisi Üye Sayısı	2
Tablo 2. Büyükşehir Belediyesi Meclis Üye Sayısı	3
Tablo 3. Belediyelerin Niteliğine Göre Komisyonların Zorunlu/İhtiyarı Durumu.....	7
Tablo 4. İhtisas Komisyonlarına Üye Seçimi Partilere Göre Dağılımı	7
Tablo 5. Belediye Encümeni Üye Sayısı.....	9

GİRİŞ

T.C. Anayasası'nın 127'nci maddesine göre mahalli idareler mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulmuş yerel yönetim birimleridir. Mahalli idarelerin genel seçimi beş yılda bir yapılır.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinde; *"Mahalli İdareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir, Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür"* hükmü yer almaktadır. Belirtilen madde hükmü çerçevesinde beş yılda bir yapılması öngörülen son mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilecektir.

Bu Rehber, Belediye Meclisinin, Belediye Encümeninin ve Belediye Meclisi İhtisas Komisyonlarının oluşumu ve işleyişiyle ilgili temel bazı hususlarda mahalli idareler seçimlerinden sonra göreve başlayacak seçilmiş ve atanmış kamu görevlilerine yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

1. BELEDİYE MECLİSİ

Belediye Meclisi, belediyenin karar organıdır ve mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kullanır. Meclisin aldığı kararların uygulanmasından, 5393 sayılı Kanun'un 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendine göre Belediye Başkanı sorumludur.

Mahalli idareler seçim sistemi ve usulü ile ilgili olarak 2972 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde *"Mahalli idareler seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır."*

İl genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için yapılan seçimlerde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi, belediye başkanlığı seçiminde ise çoğunluk sistemi uygulanır." hükmü yer almaktadır. Belediye Meclisi üyelerinin seçilmesi bu madde hükümleri çerçevesinde yapılır.

Belediye meclisi üye sayısı, büyükşehir belediyeleri hariç belediyelerin nüfusları itibarıyla belirlenir. Bu anlamda, meclis üye sayısı ile üye tam sayısı aynı ifade değildir. Meclis üye sayısına belediye başkanı dâhil değilken üye tam sayısına belediye başkanı dâhildir (Tablo 1).

Tablo 1. Belediye Meclisi Üye Sayısı

Belediye Nüfusu	Üye Sayısı	Başkan	Üye Tam Sayısı
0 – 10.000	9	1	10
10.001 – 20.000	11	1	12
20.001 – 50.000	15	1	16
50.001 – 100.000	25	1	26
100.001 – 250.000	31	1	32
250.001 – 500.000	37	1	38
500.001 – 1.000.000	45	1	46
1.000.000'dan fazla	55	1	56

Büyükşehir belediye meclisi; büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediye başkanları ile ilçe belediye meclis üyelerinin beşte birinden oluşur (Tablo 2).

Tablo 2. Büyükşehir Belediyesi Meclis Üye Sayısı

Büyükşehir İlçe Belediye Nüfusu	Büyükşehir İlçe Belediyelerinden Büyükşehir Meclisine Katılacak Üye Sayısı		
	Meclis Üyesi	Başkan (Doğal Üye)	Toplam
0 – 10.000	1	1	2
10.001 – 20.000	2	1	3
20.001 – 50.000	3	1	4
50.001 – 100.000	5	1	6
100.001 – 250.000	6	1	7
250.001 – 500.000	7	1	8
500.001 – 1.000.000	9	1	10
1.000.000'dan fazla	11	1	12

1.1 İlk Meclis Toplantısı

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 19'uncu maddesine göre; belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır.

Büyükşehir belediye meclisleri bakımından Kanunda bir istisna öngörülmediğinden üyeleri belli olan büyükşehir belediyeleri meclislerinin de aynı sürede toplanması gerekir. Bununla birlikte ilçe seçim kurullarının ilan tarihleri farklılık gösterebileceğinden sürenin hesabında en son ilanı yapan ilçe seçim kurulu ilan tarihinin ilk toplantı günü hesabında esas alınır.

Toplantı tarihlerinin çakışması durumunda büyükşehir belediye meclisleri ile büyükşehir ilçe belediye meclislerinin aynı saatlere denk gelmeyecek şekilde (öğleden önce veya sonra) toplanması esastır.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 23'üncü maddesinin (b) bendine göre, seçim sonuçlarının ilanı, belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimlerinin ilgili İlçe Seçim Kurulu Başkanı tarafından alışımlı usullere göre ilan edildiği gündür. Seçim Kurulu Başkanı tarafından seçim sonuçlarının bir sureti de bir hafta süre ile İlçe Seçim Kurulu kapısına asılır.

5393 sayılı Kanun'da yer alan hükme göre; Meclis'in ilk toplantısı, seçim sonuçlarının YSK tarafından ilanını takip eden beşinci gün değil, seçim sonuçlarının il/ilçe seçim kurullarınca ilanını takip eden beşinci gündür. Belediye meclisinin toplanacağı beşinci günün tatil gününe denk gelmesi, toplantının yapılmasına engel olmamakla birlikte Bakanlığımızın 04.04.2024 tarihli ve 2024/4 sayılı Genelgesine göre ilk toplantı gününün hafta tatili veya idari izin günlerine denk

gelmesi durumunda çalışmaların aksatılmadan yürütülmesi, bununla birlikte 2024 yılı Ramazan Bayramının süresi kapsamındaki 9 Nisan 2024 Salı günü saat 13.00'dan 12 Nisan 2024 Cuma gününe (bu gün dâhil) kadar olan süre zarfında yapılması gereken ilk toplantılarda çalışmalara ara verilerek ilk toplantının 13 Nisan 2024 Cumartesi günü itibarıyla olağan akışında ve gündeminde devam ettirilmesi uygun bulunmuştur.

Yine, 5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre, belediye meclisinin ilk toplantısı belediye başkanının başkanlığında yapılır. Aynı Kanun'un 38'inci maddesine göre belediye başkanının görevleri arasında belediye meclisine ve encümenine başkanlık etmek de yer alır. Bununla birlikte belediye başkanı, toplantıya katılmazsa Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 5'inci maddesine göre belediye meclisinin en yaşlı üyesi, meclise başkanlık eder. Belediye başkanı meclisin en genç iki üyesini geçici kâtip üye olarak davet eder.

Diğer taraftan, 5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde meclisin kendiliğinden toplanacağı belirtilmekle birlikte toplantının yeri ve saati konusunda meclis üyelerinin bilgilendirilmesinde fayda vardır.

5393 sayılı Kanun'a göre, belediye meclisinin gündemi belediye başkanınca belirlenir. Bununla birlikte Kanun, belediye meclisi başkanlık divanının seçimini belediye başkanına bırakmamış, meclisin ilk toplantısının gündemini resen belirlemiştir.

Ayrıca bu gündemle; Yönetmeliğinin 5'inci maddesi ile encümene üye seçimi, il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar ve bayındırlık komisyonu, büyükşehir belediyelerinde ise plan ve bütçe, imar ve bayındırlık, çevre ve sağlık, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonlarına ve gerekli görülmesi halinde diğer komisyonlara üye seçimi de yapılır.

Belirtilen gündeme başka konuların alınması durumunda, 5393 sayılı Kanun'un 21 ve Yönetmeliğin 8'inci maddesinde belirtilen usule uygun olarak gündemin, toplantı yer ve saatinin meclis üyelerine ve çeşitli yollarla belde halkına duyurulması gerekir.

Büyükşehir belediye meclisinin ilk toplantısı ise; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 28'inci maddesinde yer alan "Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır." hükmüne istinaden, büyükşehir belediye meclisinin 5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde yer alan seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün toplanması ve ilçe belediye meclisinin toplantısı ile çakışmaması gerekir.

Bununla birlikte, büyükşehir ilçe belediyelerinin seçim sonuçlarının farklı günlerde ilan edilmesi durumunda, seçim sonucu en son ilan edilen ilçe belediyesinin seçim sonucu ilan tarihi esas alınarak beş günlük süre hesaplanır. Bu hesaba göre büyükşehir belediye meclisinin toplanması gerekir. Tüm ilçelerin seçim sonuçları ilan edilmesine rağmen büyükşehir belediye başkanlığı seçim sonucu ilan edilmemişse beş günlük süre için büyükşehir belediye başkanlığı seçim sonucunun ilan edilmesi beklenir.

1.2 Meclis Başkanlık Divanı

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre meclis başkanlık divanı; meclis birinci başkan vekili, meclis ikinci başkan vekili ve kâtip üyelerden oluşur.

Seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün toplanan belediye meclisinde, Yönetmeliğinin 5'inci maddesine göre; belediye başkanınca (yoksa en yaşlı üye) geçici kâtip üyelerin (en genç 2 üye) başkanlık divanına davet edilmesinden sonra yoklama yapılır. Toplantı için salt çoğunluğun mevcut olduğunun tespit edilmesi gerekir.

Belirtilen toplantıda salt çoğunluk sağlanamamış ise 5393 sayılı Kanun'un 22'nci maddesine göre; başkan, gün ve saatini tespit ederek en geç üç gün içinde toplanmak üzere meclisi tatil eder. Gelecek toplantı, üye tam sayısının dörtte birinden az olmayan üye sayısı ile yapılır.

1.3 Meclis Başkanlık Divanının Oluşumu

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre, belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilanını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanarak meclis başkanlık divanının seçer. Meclis başkanlık divanında yer alan üyelerin tamamı meclis üyelerinden oluşur.

1.4 Oylama Usulleri

Yönetmeliğin 13'üncü maddesine göre, mecliste oylama usulleri gizli, işaretle ve açık oylama olmak üzere üç türdür. Üyelerin oylarını bizzat kullanmaları gerekir. Gizli oy kullanmaya fiziki bakımdan engeli olan üyeler gizli oylamalarda oylarını tayin edecekleri kişiler (meclis üyeleri veya belediye personeli) eliyle kullanabilir.

Başkanlık divanının seçimi, gizli oyla yapılır. Yönetmeliğe göre gizli oylama; Meclis üyelerinin oy pusulasına seçeceği kişi veya kişilerin adlarını ya da bir teklif hakkında kabul, çekimser veya ret yazıp, tanıtıcı hiçbir işaret koymadan sandığa atmasıdır.

Yönetmeliğe göre; gizli oylamalarda kullanılacak oy pusulaları zarfla birlikte başkanlıkça mühürlü şekilde düzenlenir. Oylama bittikten sonra sandıktan çıkan zarflar kâtip üyeler tarafından sayılır. Üye sayısından fazla oy pusulası olmadığı tespit edildikten sonra zarflar açılır. Oy pusulaları sayıldıktan sonra, başkanlık divanı tarafından sonuç açıklanır.

Oylarda eşitlik olması halinde oylama bir defa daha tekrarlanır, yine eşitlik olması halinde meclis başkanınca kuraya başvurulur. Kura çekimi, birbirinin aynı olan ve üzerinde adlar yazılı bulunan kâğıtların bir torbaya konularak meclis başkanı tarafından çekilmek suretiyle yapılır ve torbadan çekilen isim kazanmış sayılır. Başkan vekilleri ve kâtip üye seçiminde fazladan isim yazılmış olması halinde bu şekilde kullanılan oy pusulası geçersiz kabul edilir.

Kanun'da meclis birinci ve ikinci başkan vekillerinin birer kişi, kâtip üyelerin ise en az iki kişi olacağı öngörülmüştür. Bu nedenle kâtip üyeler ikiden fazla olabilir. Bununla birlikte ikisi yedek olmak üzere en az dört kâtip üye seçiminin yapılması gerekir. Bu durumda belediye meclisince iki kâtip üye seçilecekse iki de yedek üye, ikiden fazla kâtip üye seçilecekse bu sayı kadar yedek üyenin belirlenmesi gerekir.

Meclisin ilk toplantısında yapılan gizli oylamada kâtip üyeler belirlendikten sonra geçici olarak kâtip üyeliğe davet edilmiş bulunan meclisin en genç iki üyesi yerlerini, seçilen kâtip üyelere bırakırlar ve toplantıya seçilen kâtip üyeler devam eder.

1.5 Görev Süresi ve Görevlerin Sona Ermesi

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre, belediye meclisinin ilk toplantısında seçilecek başkanlık divanının iki yıl, iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanının ise mahalli idareler seçimine kadar görev yapacağı öngörülmüştür. Buna göre, bir seçim döneminde iki kez başkanlık divanı seçimi yapılması gerekir.

Başkanlık divanı üyeliğinde ölüm, istifa, meclis üyeliğinin düşmesi gibi durumlarda başkanlık divanı seçimi değil, sadece boşalan üye yerine seçim yapılır. Seçim, üyeliğin boşalmasını takip eden ilk meclis toplantısında yapılır ve seçilen divan üyesi, yerine seçildiği kişinin kalan süresini tamamlar.

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre, başkanlık divanı seçimi üç gün içinde sonuçlandırılması gerekir. Yönetmeliğinin 19'uncu maddesine göre üç gün içinde seçimler tamamlanmazsa 5393 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesine göre (Meclis'in feshi) işlem yapılır. Kanun'un 30'uncu maddenin (a) bendinde, belediye meclisi kanunla kendisine verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder ve bu durum belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğrattırsa İçişleri Bakanlığının bildirimine üzerine Danıştay kararıyla meclisin fesh edileceği öngörülmüştür.

5393 sayılı Kanun'un 20'nci maddesine göre, meclisin bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantılarda bu süre en çok beş gündür. Bu nedenle, başkanlık divanı seçiminin sonuçlandırılma süresi ile belirtilen maddede düzenlenen toplantı süresinin karıştırılmaması gerekir.

Dolayısıyla, meclisin ilk toplantısında görüşülecek başka gündem maddeleri var ise belediye meclisinin ilk toplantısı beş gün de devam edebilir. Bununla birlikte belirtilen 5 günlük sürenin ilk 3 gününde başkanlık divanı seçiminin sonuçlandırılması gerekir.

1.6 Meclis Başkan ve Başkan Vekilliği Çalışma Usulü

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre; meclise belediye başkanı, belediye başkanının katılmaması durumunda meclis "birinci başkan vekili", onun da katılmaması halinde "meclis ikinci başkan vekili" meclis toplantısına başkanlık eder.

Belediye meclis toplantısında belediye başkanı, meclis 1. ve 2. başkan vekilinden hiçbirinin katılmaması durumunda, meclis toplantısı yapılamaz ve durum bir tutanağa bağlanarak toplantı sonlandırılır.

1.7 İhtisas Komisyonlarının Oluşumu

5393 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesine göre; Belediye meclisi, üyeleri arasından en az 3, en fazla 5 kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir. 5216 sayılı Kanun'un 15'inci maddesine göre büyükşehir belediyeleri için ihtisas komisyonlarının üye sayısı en az 5, en fazla 9 kişi olarak belirlenir.

İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Belediyelerin niteliğine ve nüfuslarına göre ihtisas komisyonlarının zorunlu veya ihtiyari olması durumu değişir (Tablo 3).

Tablo 3. Belediyelerin Niteliğine Göre Komisyonların Zorunlu/İhtiyari Durumu

Komisyonlar	Belediyeler			
	Büyükşehir	İl/ilçe	Nüfusu 10.000'den fazla	Nüfusu 10.000'den az
İmar ve Bayındırlık	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	İhtiyari
Plan ve Bütçe	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	İhtiyari
Denetim	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	İhtiyari
Çevre ve Sağlık	Zorunlu	İhtiyari	İhtiyari	İhtiyari
Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor	Zorunlu	İhtiyari	İhtiyari	İhtiyari
Ulaşım	Zorunlu	İhtiyari	İhtiyari	İhtiyari
Diğer	İhtiyari	İhtiyari	İhtiyari	İhtiyari

İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra belediye meclisinde karara bağlanır. Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır.

Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır. Yönetmeliğinin 21'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre, imar ve bütçe konularında gündeme gelen konular bu komisyonlara gönderilmeden karara bağlanamaz.

1.8 İhtisas Komisyonlarına Üye Seçimi

Belirlenen esaslara göre zorunlu komisyonlar dışında hangi komisyonların kurulacağı, komisyonların kaç kişiden oluşacağı ve ne kadar süreyle görev yapacağı meclis kararı ile belirlendikten sonra komisyon üyesi seçimine geçilir.

5393 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesine göre; "İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur." Belirtilen hüküm ve mahkeme kararları doğrultusunda ihtisas komisyonlarına üye seçiminde basit orantı yöntemi kullanılır.

Örneğin üye tam sayısı 32 olan bir belediye meclisinde, K Partisinin 17, L partisinin 9, M partisinin 5, N partisinin ise 1 üyesi vardır ve Plan ve Bütçe Komisyonuna 5 üye seçilmesi öngörülmüştür. Bu durumda plan ve bütçe komisyonu üye dağılımı için K partisinin oranı % 53 olduğu için bu Partiden 5 kişilik komisyona 3 (5'in %53'ü kadar $2,66 = 3$) üye seçilir. Diğer parti üyeleri de oyları nispetinde dağıtılır (Tablo 4).

Tablo 4. İhtisas Komisyonlarına Üye Seçimi Partilere Göre Dağılımı

Partiler	Üye Sayısı	Oran (Üye Sayısı / Meclis Toplam Üye Sayısı)	Seçilecek Üye Sayısı (5)*Oran	Komisyon Üye Sayısı
K partisi	17	0,53	2,66	3

L Partisi	9	0,28	1,41	1
M Partisi	5	0,16	0,78	1
N Partisi	1	0,03	0,16	0
Toplam	32	1,00	5,00	5

2. BELEDİYE ENCÜMENİ

2.1 Belediye Encümeni ve Sayısı

5393 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre; "İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden, oluşur".

Buna göre; büyükşehir belediyelerinde büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Başkan hariç, encümenin seçilmiş ve memur üyeleri arasında yetki olarak fark bulunmamaktadır. Bununla birlikte, oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Yönetmeliğinin 20'nci maddesine göre, encümene üye seçimi, meclisin ilk toplantısında yapılır. Bu seçim, başkanlık divanı seçiminde olduğu gibi gizli oyla yapılır ve üyeler gelecek yılın aynı ayına kadar görev yaparlar. 5393 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre, belediyelerin niteliği ve nüfusları esas olarak belediye encümeninin üye sayısı belirlenir.

Buna göre encümen; nüfusa bakılmaksızın büyükşehir belediyelerinde başkan dâhil 11, il belediyelerinde ise başkan dâhil 7 kişiden oluşur. Nüfusu 100.000'den fazla olan ilçe belediyelerinin encümen üye sayısı 7'dir. Nüfusu 100.000'in altında olan ilçe ve belde belediyesinin encümen üye sayısı ise 5 kişidir. Bununla birlikte, nüfusa bakılmaksızın (nüfusu 50.000 bile olsa) il belediyesi encümeni 7 kişiden teşekkül eder (Tablo 5).

Tablo 5. Belediye Encümeni Üye Sayısı

Encümen Üyeleri	Belediyeler		
	Büyükşehir	İl belediyesi ve nüfusu 100.000'den fazla	Nüfusu 100.000'den az
Belediye Başkanı	1	1	1
Meclis Üyesi	5	3	2
Birim Amiri	5	3	2
Toplam	11	7	5

2.2 Encümen Başkanlığı

Belediye başkanı encümenin doğal üyesidir. Belediye encümenine belediye başkanı başkanlık eder. Bununla birlikte, belediye başkanının katılmadığı encümen toplantısına yine başkanın görevlendirdiği “başkan yardımcısı” veya “encümen üyesi” başkanlık eder. Büyükşehir belediyelerinde ise belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümene genel sekreter başkanlık eder.

Mahalli idareler seçimi ya da üyeliğin herhangi bir şekilde boşalması durumunda, encümen üyesi/üyeleri kalan süreyi tamamlamak üzere seçilir.

2.3 Encümen Toplantısı ve Günü

5393 sayılı Kanun’un 35’inci maddesine göre encümen haftada bir kez zorunlu olarak toplanır. Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir.

Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

Encümen gündemi, belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanın uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilirler. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.

Encümene havale edilen konular bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanır. Alınan kararlar, başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklarlar.

Encümen başkan ve üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü encümen toplantılarına katılamazlar.

3. DENETİM KOMİSYONU, FAALİYET RAPORU VE KARARLARIN KESİNLEŞMESİ

3.1 Denetim Komisyonunun Oluşumu ve Çalışma Usulü

5393 sayılı Kanun'un 25'inci maddesine göre; il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

Komisyon, belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir. Komisyon, çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar. Konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulur.

Komisyon çalışmasının 45 işgünü içinde tamamlanması ve raporun Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunulması öngörülmüştür. Buna karşın, çalışmanın 45 günden daha kısa sürede bitirilmesi, Şubat ayında meclis başkanlığına sunulması ve Mart ayındaki meclis toplantısında görüşülmesi de mümkündür.

Bu kapsamda, Başkan, denetim raporuna ilişkin sürecin tamamlanmış olup olmadığına bakmaksızın, Nisan ayı meclis toplantısında denetim raporunu okutmak suretiyle meclise bilgi verir.

Bu çerçevede seçimlerden sonra yapılacak ilk meclis toplantısında, bir önceki yıl için hazırlanmış olan denetim komisyonu raporuna ilişkin sürecin tamamlanmış olup olmadığına bakılmaksızın mecliste okutulması gerekir.

3.1 Faaliyet Raporunun Görüşülmesi

5393 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesine göre hazırlanacak faaliyet raporunun meclisin nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulması öngörülmüştür. Dolayısıyla, seçimleri takiben nisan ayında yapılacak ilk meclis toplantısında belirlenmiş gündem maddelerinden biri de faaliyet raporunun görüşülmesidir.

Bu nedenle, 31 Mart 2024'da yapılan seçimlerde belediye başkanı değişikliği yaşanmış olması durumunda önceki başkan tarafından hazırlanan faaliyet raporunun yeni başkan tarafından meclise sunulması gerekir.

5393 sayılı Kanun'un 19'uncü maddesine göre, faaliyet raporunun görüşüleceği meclis toplantısının meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılması gerekir. Bununla birlikte seçimleri takip eden ilk meclis toplantısının belediye başkanının başkanlığında yapılması ve faaliyet raporunun belediye başkanınca meclise sunulması göz önüne alındığında, faaliyet raporunun sunumundan sonra belediye başkanı yerini meclis başkan vekiline bırakması gerekir.

5393 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine göre, meclis bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclisin faaliyet raporunu yeterli ya da yetersiz görebilir ve bunu karara bağlar. Meclisin faaliyet raporunu yetersiz bulabilmesi için meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğunun yetersiz oyu kullanması gerekir. Bu durumda, yetersizlik kararı ve görüşmelerini kapsayan tutanak mahallin mülki idare amirine gönderilir. İlgili vali dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştay'a gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştay'ca uygun görülürse belediye başkanının başkanlığı düşer.

Bununla birlikte, seçimler sonucu başkan değişikliği yaşanacak belediyelerde bir önceki başkanın faaliyet raporunun yetersiz bulunması halinde nasıl bir usulün takip edileceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Konuyla ilgili Danıştay 8. Dairesinin E.1990/929, K.1990/728 sayılı Kararında halen görevde olmayan belediye başkanı hakkında yetersizlik kararı verilmesinin olanaksız olduğu belirtilmektedir.

Dolayısıyla bu kapsamdaki belediyelerde Kanunda yer alan prosedürün işletilmesi halinde dahi yetersizlik kararının hukuki bir sonucunun olmayacağı açıktır.

3.2 Belediye Meclisi Kararlarının Kesinleşmesi

5393 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesine göre, belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir. Büyükşehir belediyelerinde bu süre yedi gündür.

Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir.

Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir.

Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez.

Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.

5216 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesine göre; büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır.

KAYNAKÇA

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Kanunu, Resmî Gazete, Tarih ve Sayı: 9/11/1982-17863 (Mükerrer).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Resmî Gazete, Tarih ve Sayı: 10/7/2004, 25531.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Resmî Gazete, Tarih ve Sayı: 13/7/2005- 25874.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği, Resmî Gazete, Tarih ve Sayı: 9/10/2005- 25961.

Danıştay 8. Dairesinin E.1990/929, K.1990/728 sayılı Kararı.

<https://yeryonetimler.csb.gov.tr/belediye-gorusleri-i-98891> (Erişim Tarihi: 26/3/2024).

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ